

רע"פ 5809/14 - רמין מזרחי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 5809/14

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: רמין מזרחי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, מיום 6.7.2014, בעפ"ג 25495-04-14, שניתן על-ידי כב' השופטים ר' יפה-כ"ץ, סג"נ; י' צלקובניק; י' פרסקי

המבקש: בעצמו

בשם המשיבה: עו"ד עילית מידן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, (כב' השופטים ר' יפה-כ"ץ, סג"נ; י' צלקובניק; י' פרסקי), בעפ"ג 25495-04-14, מיום 11.6.2014, בגדרו התקבל ערעורה של המשיבה על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר שבע (כב' השופט ר' סולקין), בת"פ 29698-05-12, מיום 6.3.2014.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של יציאה שלא כדין, בניגוד לסעיף 2א לחוק למניעת הסתננות (עבירות שיפוט), התשי"ד - 1954 (להלן: חוק למניעת הסתננות). מכתב האישום אשר הוגש נגד המבקש עולה, כי המבקש, אזרח ישראלי, יליד איראן, הוזר ביום 7.12.2008, על-ידי גורמי הביטחון בישראל, לבל ייסע לאיראן. חרף אזהרה זו, ומתוך רצון לטפל במכירת רכוש משפחתו המצוי באיראן, טס המבקש, ביום 26.11.2009, מישראל לתורכיה, ומשם לאיראן. נטען, כי מיד עם הגעתו של המבקש לשדה התעופה באיראן, נלקח ממנו דרכו האיראני. עוד נטען, כי המבקש שהה כחודשיים באיראן, וזמן לחקירה על-ידי גורמי הביטחון באיראן, אשר במהלכה הובהר לו כי דרכו האיראני יוחזר לו, רק באם ימסור את דרכו הישראלי. ביום 23.8.2011, ולאחר שנעזר בגורמים יהודיים בכירים באיראן, הוחזר למבקש דרכו האיראני, והוא שב לישראל בטיסה, דרך תורכיה.
3. ביום 1.12.2013, הורשע המבקש על יסוד הודאתו, בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום, וביום 6.3.2014, נגזר דינו של המבקש. במסגרת גזר הדין ציין בית משפט השלום בבאר שבע, כי: "המדובר בנאשם [המבקש] דל, שאינו עובד, בני משפחתו עובדים עבודות דחק, אינו דמות המחזיקה בידע מיוחד או בקשרים מיוחדים, ופוטנציאל גרימת הנזק מצדו אינו גדול. אין לחובת הנאשם [המבקש] הסתבכויות קודמות כלשהן עם החוק [...]. גם לאחר שנחקר אצל גורמי הביטחון, לא נמצאו ראיות כי נגרם נזק כלשהו כתוצאה מיציאתו". בנסיבות אלה, מצא בית משפט השלום, כי די בהשתתפות עונש מרתיע הצופה פני עתיד, לצד עיצום כספי. יחד עם זאת, הדגיש בית המשפט, כי: "מוזר הנאשם [המבקש] הזהר היטב, כי לו ישוב ויתפס מבצע עבירה דומה - עלול להיענש בחומרת הדין". בהתאם לכך, השית בית משפט השלום על המבקש את העונשים הבאים: 12 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, לבל יעבור המבקש כל עבירה בניגוד לחוק למניעת הסתננות; וקנס בסך של 5,000 ₪, או 45 ימי מאסר תמורתו. לענין חילוט דרכו האיראני של המבקש, ציין בית המשפט, כי נוכח העובדה שמדובר בצעד בלתי הפיך, וכי יתכן שבשלב מסוים ינתן למבקש היתר לשוב לאיראן, אין להורות על חילוט דרכו האיראני של המבקש. ואולם, בית המשפט הורה על המשך החזקתו של הדרכון כתפוס, וזאת למשך 180 ימים, מיום מתן גזר הדין, תוך שהמשיבה תהא רשאית לעתור מעת לעת ועד למועד פקיעת הדרכון, להמשך תפיסתו.
4. המשיבה ערערה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע על קולת העונש שהושת על המבקש. בערעורה טענה המשיבה, כי שגה בית משפט השלום שעה שנמנע מלגזור על המבקש עונש מאסר בפועל, וזאת נוכח פוטנציאל הסיכון הגלום במעשיו של המבקש לביטחון המדינה. ביום 6.7.2014, קיבל בית המשפט המחוזי את ערעורה של המשיבה בציינו, כי: "הענישה, בהתאם, אינה תלויה בתוצאות היציאה, כאשר החומרה היא בעצם היציאה שלא כדין; בעצם העמדת סיכון בטחוני. ויוער, כי המשיב [המבקש] היה מודע לסכנות העלולות לנבוע מיציאתו שלא כדין מהמדינה, ואף הוזר על-ידי הרשויות עקב כך, אך בחר לעשות דין לעצמו ולהתעלם מהדברים, ואף בכך יש כדי להוות נסיבה להחמרה בעונשו". לפיכך, השית בית המשפט המחוזי על המבקש 6 חודשי מאסר בפועל, שירוצו בדרך של עבודות שירות, וזאת בנוסף לעונשים שנגזרו עליו בבית משפט השלום. לענין חילוט דרכו האיראני של המבקש, ציין בית המשפט, כי אין חולק שדרכו האיראני של המבקש הוא בבחינת חפץ ששימש לביצוע העבירה, ועל כן יש לקבל את ערעורה של המשיבה גם בכל הנוגע לשאלת חילוטו הדרכון, ולהורות על חילוט דרכו האיראני של המבקש במסגרת העונש שהושת עליו.

הבקשה לרשות ערעור

5. המבקש הגיש בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, היא הבקשה שלפניי. המבקש טוען כי בקשתו חורגת מעניינו הפרטי, ומעלה סוגיה משפטית מהותית הנוגעת לשאלת אפשרות חילוט הדרכון. בבקשתו

טוען המבקש, כי דרכון אינו מהווה "חפץ", כמובנו בסעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969 (להלן: הפסד"פ), ועל כן לא ניתן לחלטו. עוד טוען המבקש, כי חילוט דרכונו האיראני יביא לפגיעה קשה בחופש התנועה שלו. נטען בנוסף, כי בית המשפט המחוזי לא התחשב בנסיבותיו האישיות הקשות, ובכלל זאת: הרקע הייחודי למעשיו; היותו של המבקש אדם נורמטיבי ללא עבר פלילי; והיעדר ידע וקשרים מיוחדים העשויים להוות סיכון. המבקש הוסיף וטען, כי מתקיים בעניינו פער חריג בין העונש שנגזר עליו בערכאה הדיונית, לבין העונש שנגזר עליו בערכאת הערעור. לפיכך, מתבקש בית המשפט לבטל את עונש המאסר, לריצוי בדרך של עבודות שירות, שהושת על המבקש, ולהשיב לו את דרכונו האיראני, או לחילופין, להקל בעונשו.

6. המשיבה מתנגדת לבקשה לרשות ערעור. בתגובתה, מיום 18.11.2014, מציינת המשיבה, כי על אף שהיא סבורה כי נימוקיו המשפטיים ופסק דינו של בית המשפט המחוזי נכונים, הרי שנכון היה להורות על חילוט דרכונו האיראני של המבקש דווקא מכוח סעיף 34 לפסד"פ. עוד נטען, כי חופש התנועה של המבקש לא נפגע יותר מאשר נפגע חופש התנועה של כל אזרח ישראלי אחר, שכן משהושב למבקש דרכונו הישראלי, יכול המבקש להשתמש בדרכון זה ולהגיע לכל מדינה, פרט למדינות האויב, וממילא הגעה למדינות אויב מהווה עבירה פלילית, לפי החוק למניעת הסתננות. אשר לעונש המאסר בדרך של עבודות שירות, סבורה המשיבה כי אין הדבר מקים עילה למתן רשות ערעור.

7. יצוין, כי המבקש ביקש להיות מיוצג במסגרת הליך זה, על-ידי הסנגוריה הציבורית. במענה לפנייתי מיום 15.9.2014, הודיעה הסנגוריה הציבורית כי היא מותירה נושא זה לשיקול דעתו של בית המשפט. לאחר שבחנתי את הבקשה, הגעתי למסקנה כי אין מקום לחייב את הסנגוריה הציבורית לייצג את המבקש, במסגרת בקשתו לקבלת רשות ערעור.

דין והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי הבקשה שלפניי אינה עומדת באמות המידה שנקבעו למתן רשות ערעור, כפי שנקבעו בפסיקה חוזרת ונשנית של בית משפט זה. הבקשה אינה מעוררת כל שאלה משפטית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, וגם לא קיים חשש כי נגרם למבקש עיוות דין כלשהו, או שמתקיימים שיקולי צדק התומכים בעריכת דיון "בגלגול שלישי", בטענותיו

של המבקש. בנסיבות אלו, דין הבקשה להידחות (רע"פ 7600/14 לב נ' מדינת ישראל (23.11.2014); רע"פ 7224/14 פרנסקי נ' מדינת ישראל (10.11.2014); רע"פ 6692/14 כראדי נ' מדינת ישראל (5.11.2014)). ככל שהבקשה נוגעת לעניין העונש שהושת על המבקש, אינני רואה כל מקום להתערבות בפסק הדין שניתן בבית המשפט המחוזי. כפי שציינתי ברע"פ 5423/14 קופרמן נ' מדינת ישראל (30.9.2014):

"החמרה בעונש שהוטל על המבקש בערכאת הערעור, כשלעצמה, אינה מהווה עילה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" (רע"פ 8433/12 אברג'יל נ' מדינת ישראל (24.12.2012); רע"פ 2426/12 מחאמיד נ' מדינת ישראל (1.4.2012); רע"פ 4883/12 הררי נ' מדינת ישראל (28.6.2012)). עוד נלמד מן הפסיקה, כי יתכנו מקרים בהם פער בין העונש, אותו השיתה הערכאה הדיונית לבין זה שהוטל בערכאת הערעור, יצדיק מתן רשות ערעור. ואולם, "אין זו תוצאה הכרחית או מיידית של קיומו של פער. הבחינה האם מוצדק מתן רשות ערעור תלויה בנסיבותיו הקונקרטיים של כל מקרה ומקרה" (רע"פ 4791/08 כהן נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (9.2.2009))."

ואכן, הנני סבור כי בנסיבות המקרה דנן, מדובר בעונש הולם, אשר מבטא את הסיכון הביטחוני הגדול שיצר המבקש בעצם יציאתו מהמדינה והגעתו לאיראן, וזאת חרף האזהרה שקיבל.

9. למעלה מן הצורך, אתייחס בקצרה לטענותיו של המבקש לעניין חילוט דרכונו. סעיף 1 לפסד"פ קובע, כי: "חפץ" - לרבות תעודה, מסמך, חומר מחשב או בעל חיים". סבורני כי, דרכונו האיראני של המבקש עונה על הגדרת "חפץ", ולפיכך ניתן לחלטו, בין אם מכוח סעיף 39, ובין אם מכוח סעיף 34 לפסד"פ, כמוצע על-ידי המשיבה. ומכאן לטענת המבקש לפיה נפגע חופש התנועה שלו, עת חולט דרכונו האיראני. לטעמי, בדין דחה בית המשפט המחוזי טענה זו, וזאת נוכח סעיף 2 לחוק למניעת הסתננות, המבכר, בנסיבות המתאימות, את האינטרס הביטחוני של המדינה, על פני חירות התנועה של הפרט.

10. לאור האמור לעיל, לא מצאתי כי קיימת הצדקה לדון בעניינו של המבקש במסגרת של הליך שיפוטי נוסף.

11. לפיכך, דין הבקשה למתן רשות ערעור להידחות.

12. המבקש יתייצב לריצוי עונש המאסר בדרך של עבודות שירות, ביום 3.12.2014, כפי שנקבע על-ידי בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, ג' בכסלו התשע"ה (25.11.2014)

ש ו פ ט